

ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਤਬਾ ਜੁਮਆ 10.05.2019

ਵੱਲੋਂ : ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ ਕਾਦੀਆਂ

ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਨੂੰ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਨਾਲ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਇਸ'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਲਾਭ ਚੁੱਕ ਸਕੀਏ, ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਮਸਜਿਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਐਮ.ਟੀ.ਏ. ਉੱਪਰ ਵੀ ਬਕਾਇਦਾ ਦਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਮੀਰੁਲ ਮੋਮਿਨੀਨ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਖਾਮਿਸ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੇ ਜੁਮਏ ਦੇ ਖੁਤਬੇ ਦਾ ਸਾਰ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 10 ਮਈ 2019 ਈ. ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਬੈਤੁਲ ਫ਼ਤੂਹ ਮੋਰਡਨ ਲੰਦਨ (ਬਰਤਾਨੀਆ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ

ਤਸੱਹੁਦ, ਤਉਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ :

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ ۚ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۚ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ ۚ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ ۚ وَأَن تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۚ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۚ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ۚ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۚ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۚ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ۝

(سورة البقرة : 184 تا 187)

ਇਹਨਾ ਆਇਤਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਲੋਕੋ, ਜੋ ਇਮਾਨ ਲਿਆਏ ਹੋ, ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਪਰ ਵੀ ਰੋਜ਼ੇ ਰਖਣਾ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫ਼ਰਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨਾ ਲੋਕਾਂ'ਤੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਘ ਚੁਕੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਤਕਵਾ (ਸੰਜਮਤਾ) ਧਾਰਨ ਕਰੋ। ਰੂਹਾਨੀ ਤੇ ਆਰਥਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਗਿਣਤੀ

ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਰੋਜ਼ ਰੱਖੇ । ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਰੋਗੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਇਸ ਅਰਥਾਤ ਰੋਜ਼ੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਫ਼ਿਦਿਯਾ (ਦਾਨ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮਿਸਕੀਨ ਦਾ ਖਾਣਾ ਆਪਣੀ ਸਮਰਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣਾ ਵਾਜਬ ਹੈ । ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਪੂਰੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੇਕ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਗਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਰੋਜ਼ੇ ਰੱਖਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ । ਰਮਜ਼ਾਨ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਉਹ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਨਾਜ਼ਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਉਹ ਕੁਰਆਨ ਜੋ ਸਰਿਆਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਸੁਮਾਰਗ ਬਣਾਕੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਖੁੱਲੀਆਂ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਦਲੀਲਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ । ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਜੋ ਸੁਮਾਰਗ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹੀ ਚਮਤਕਾਰ ਵੀ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਕਿ ਉਹ ਰੋਗੀ ਨ ਹੋਵੇ ਨ ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ੇ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਰੋਗੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਹੋਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗੀ । ਰੱਬ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਅਸਾਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਤੰਗੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਉਸਨੇ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤੰਗੀ ਵਿੱਚ ਨ ਪਓ ਅਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਓ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਰੱਬ ਦੀ ਵੱਡਿਆਈ ਕਰੋ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਿਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਬਣ ਸਕੋ । ਹੇ ਰਸੂਲ, ਜੱਦ ਮੇਰੇ ਬੰਦੇ ਤੈਥੋਂ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁਛਣ ਤਾਂ ਤੂੰ ਉੱਤਰ ਦੇ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹਾਂ । ਜੱਦ ਦੁਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਨੂੰ ਪੁਕਾਰੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਦੁਆ ਕੁਬੂਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਸੋ, ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕੁਬੂਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਇਮਾਨ ਲਿਆਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਹਿਦਾਇਤ ਪਾਉਣ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਇਹਨਾ ਆਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਨੇ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਇਸ ਦੀ ਮਹਤੱਤਾ, ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਮੋਮਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਆ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨੇ ਤਰੀਕੇ ਦੱਸੇ ਹਨ । ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਹੀਨਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਦਾ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਜਕੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸੋ, ਜੱਦ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਉੱਪਰ ਐਨ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿਮਤਾਂ ਤੇ ਮਿਹਰਾਂ ਦੇ ਦਰ ਖੋਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਬਹੁਤਾ ਰੱਬ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਇਕ ਮੌਕੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੀਆਂ ਕੀ ਕੀ ਮਿਹਰਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਬ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਇਛਾ ਕਰੋ ਕਿ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਹੀ ਰਮਜ਼ਾਨ ਹੋਵੇ। ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਮਿਹਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦੇ ਰਹੀਏ। ਸੋ, ਰੋਜ਼ੇ ਸਾਡੇ ਹੀ ਲਾਭ ਲਈ ਰੱਬ ਨੇ ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਫ਼ਰਜ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਰੂਹਾਨੀ ਤੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਲਾਭ ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਰੋਜ਼ੇ ਇਕ ਮੋਮਿਨ ਦੀ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਓਥੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਸਬਬ ਬਣਦੇ ਹਨ । ਸੋ ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਰੂਹਾਨੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਕਰੀਏ । ਇਹਨਾ ਆਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਨੇ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਇਕ ਮੋਮਿਨ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਉੱਪਰ ਰੋਜ਼ਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੋਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਰੱਬ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਮੰਤਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਗ਼ਜ਼ਾ (ਖਾਣੇ) ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਦੂਜੀ ਗ਼ਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਓ । ਹਮੇਸ਼ਾ ਰੋਜ਼ੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਕੇਵਲ

ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭੁਖਾ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਉਸਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਦੇ ਸਿਮਰਣ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿਤਾ ਤੇ ਅਕਟੰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ । ਆਪ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੋ, ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਇਹੋ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਇਕ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਜੋ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਦੂਜੀ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰੇ ਜੋ ਰੂਹ (ਅਤਮਾ) ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਤੇ ਆਨੰਦ ਦਾ ਸਬਬ ਹੈ । ਜੋ ਲੋਕ ਕੇਵਲ ਰੱਬ ਖ਼ਾਤਰ ਰੋਜ਼ੇ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰੇ ਰਸਮੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤ ਸਲਾਹ, ਸਿਮਰਣ ਤੇ ਵਿਲੀਨਤਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣ ।

ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਨੇ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਤਕਵਾ (ਸੰਜਮਤਾ) ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤਕਵਾ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੋਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ : ਮੁਤੱਕੀ (ਸੰਜਮੀ) ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਰਆਚਰਣਾ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਟਾਕਰੇ 'ਤੇ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣਾ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇ । ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਨਮ੍ਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਏ । ਰੱਬ ਨਾਲ ਸੱਚੀ ਵਡਾਦਾਰੀ ਤੇ ਸਚਾਈ ਦਿਖਾਏ । ਇਹਨਾ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਮੁਤੱਕੀ (ਸੰਜਮੀ) ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਰੱਬ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਵ ਹੁਵਾ ਯਵਾਤਾਵਲੱਸ ਸਾਲਿਹੀਨ' (وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ) ਹਦੀਸ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਉਹਨਾ ਦਾ ਹੱਥ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਫੜਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾ ਦੀ ਅੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾ ਦੇ ਕੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸੁਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਪੈਰੂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਚਲਦੇ ਹਨ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂ ਹੁਰੈਰਾ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਤੋਂ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਰੱਬ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਹਰ ਕੰਮ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦੇ । ਰੋਜ਼ਾ ਮਨੁੱਖ ਮੇਰੀ ਖ਼ਾਤਰ ਰਖਦਾ ਹੈ । ਅਤੇ ਫਿਰ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਦਿਆਂਗਾ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਚਾਹਾਂਗਾ, ਫਿਰ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ, ਇਹ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਰੋਜ਼ੇ ਢਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਜੱਦ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵਾਸਨਾਤਮਕ ਗੱਲਾਂ ਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਆਦਿ ਨ ਕੱਢੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹ ਕੱਢੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਤਰ ਵਿੱਚ ਆਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਾਂ । ਆਪ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਇਹ ਦਸੱਣ ਦੇ ਬਾਦ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਵਜੂਦ ਦੀ ਕਸਮ ਜਿਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਦੀ ਜਾਨ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ੇਦਾਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਬੋ ਰੱਬ ਨੇੜੇ ਕਸਤੂਰੀ ਦੀ ਬੋ ਤੋਂ ਵੀ ਅਧਿਕ ਚੰਗੀ ਹੈ । ਆਪ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਰੋਜ਼ੇਦਾਰ ਲਈ ਦੋ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਜੱਦ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾ ਇਫ਼ਤਾਰ (ਖੋਲਦਾ ਹੈ) ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜੱਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ੇ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ । ਸੋ, ਇਹ ਉਹ ਤਕਵਾ ਦਾ ਮਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਹਕੀਕੀ ਰੋਜ਼ੇਦਾਰ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਾਕਰ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ (ਆਤਮਕ) ਅਤੇ ਆਚਰਣਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਰੋਜ਼ੇਦਾਰ ਆਪਣਾ ਦਿਨ ਬਤੀਤ ਕਰੇ । ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਇਹ ਜੋ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਸ਼ੈਤਾਨ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਜਕੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੁਰਾਈਆਂ ਕਿਉਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ? ਰੋਜ਼ਾ ਉਹਨਾ ਲਈ ਢਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੋਜ਼ੇ ਦੀ ਹਕੀਕੀਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਤਕਵਾ (ਸੰਜਮਤਾ) ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਸੋ, ਇਹ ਉਹ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਵਰਨਾ ਆਂਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲੱਮ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਈ ਰਮਜ਼ਾਨ ਪਾਏ ਅਤੇ ਉਹ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨ ਜਾਏ, ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਐਨੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ

ਰਹਿਮਤਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਜੇਕਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੱਦ ਹੋਣਗੇ ? ਸੋ, ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦੇਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨ ਰਹੀਏ, ਸਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਇਜ਼ੇ (ਪੜਤਾਲ) ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਨੇ ਜੋ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮੰਤਵ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਜਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤੋਫ਼ੀਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤੇ ਖਿਮਾ ਦੀ ਚਾਦਰ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਲਪੇਟੇ ਰੱਖੇ।

ਫਿਰ ਅਗਲੀ ਆਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨ੍ਹਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹਨ। ਫਿਰ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੱਬ ਆਪਣੀ ਰਹਿਮਤ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਰੋਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਕਰ ਲਓ, ਪਰ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਜੋ ਰੋਜ਼ੇ ਛੁੱਟੇ ਹਨ ਸਾਲ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਓ ਅਤੇ ਜੋ ਪੱਕੇ ਰੋਗੀ ਹਨ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਰਖਣੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਕ ਮਿਸਕੀਨ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੇ ਰਖਵਾਓ। ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ ਕਿ ਫ਼ਿਦਿਯਾ ਕਿਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾ ਰਖਣ ਦੀ ਤੋਫ਼ੀਕ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਰੱਬ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਦਰ ਤੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਜੇਕਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੀਬੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਜ਼ੇ ਰਖਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਕਰਦੇ। ਆਪ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫ਼ਿਦਿਯਾ ਤੋਂ ਇਹੋ ਮੰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਹੋ ਜਾਏ ਅਤੇ ਇਹ ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਜੋ ਸਵਾਸਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਰੋਜ਼ੇ ਰਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕੇਵਲ ਫ਼ਿਦਿਯਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਣਉਚਿਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਰ ਖੋਲਣਾ ਹੈ, ਅਕਾਰਣ ਦੀ ਅਗਿਆ ਹੈ, ਗ਼ਲਤ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਮਜ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਦਿਯਾ ਦੇ ਵੀ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਬਾਦ ਫਿਰ ਰੋਜ਼ੇ ਰਖਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਰੋਜ਼ੇ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਂ ਪੱਕੇ ਰੋਗੀ, ਦੁੱਧ ਪਿਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ, ਗਰਭਵਤੀਆਂ ਜੋ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲ ਲੰਘ ਜਾਏ, ਉਸ ਲਈ ਕੇਵਲ ਫ਼ਿਦਿਯਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫ਼ਿਦਿਯਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਬਾਦਤਾਂ ਅਤੇ ਇਲਹੀ ਸਿਮਰਣ ਆਦਿ ਦੂਜੀਆਂ ਨੇਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਫ਼ਿਦਿਯਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਹੋ ਗਈ।

ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਨੇਕੀ ਤੁਸੀਂ ਪੂਰੀ ਫ਼ਰਮਾਬਰਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਰੱਬ ਉਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਿੱਟੇ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਆਇਤ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੁਰਆਨ ਨਾਜ਼ਲ ਕੀਤਾ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤ ਦਾ ਮੂਜਬ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤੇ ਚਮਤਕਾਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਸੋ, ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਨੂੰ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਨਾਲ ਵੀ ਇਕ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਇਸ ਉੱਪਰ ਗ਼ੌਰ ਕਰਨ, ਇਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਾਲ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਹਕੀਕੀ ਲਾਭ ਚੁੱਕ ਸਕੀਏ। ਹਰ ਕੋਈ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਿਆਈ ਤੱਕ ਆਪ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਇਸ ਲਈ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਅਤੇ ਅਰਥ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮਸਜਿਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਐਮ.ਟੀ.ਏ. ਉੱਪਰ ਬਕਾਇਦਾ

ਦਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਚੁਕੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਅਹੰਜਰਤ ਸਲਲੋਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰੋ । ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਵੱਲ ਤਾਂ ਹਰ ਇਕ ਅਹਮਦੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਾਧਾਰਣ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਧਿਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਰਮਜ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਕੇਵਲ ਰੋਜ਼ੇ ਰਖਣਾ ਲਾਭਹੀਨ ਹਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੋਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ : ਸਾਧਾਰਣ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਕੁਰਆਨੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਅੰਤਰ ਹੈ । ਸੰਸਾਰਕ ਅਤੇ ਰਸਮੀ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਕਵਾ (ਸੰਜਮਤਾ) ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਪਰ ਅਕਾਸ਼ੀ ਗਿਆਨ ਤੇ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਦਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਤਕਵਾ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ । ਜੱਦ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖ ਪੂਰੀ ਇਕਾਗਰਤਾ, ਆਜ਼ਜ਼ੀ ਤੇ ਵਿਨਮ੍ਰਤਾ ਨਾਲ ਰੱਬ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਜਾਹੇ ਜਲਾਲ ਤੋਂ ਖੋਫ਼ ਖਾਕੇ ਵਿਨਮ੍ਰਤਾ ਤੇ ਆਜ਼ਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵੱਲ ਨ ਝੁਕੇ ਅਤੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਅਹਮਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਦੁਨੀਆ ਉੱਪਰ ਹੀ ਨ ਪੈ ਜਾਣ ਸਗੋਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਫਿਰ ਇਸ ਆਇਤ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਦੀ ਵੱਡਿਆਈ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਲਾਹੀ ਸਿਮਰਣ ਤੇ ਇਬਾਦਤ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਲੰਘਾਓ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰੋ ਕਿ ਰੱਬ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮਹਾਨ ਕਿਤਾਬ ਉਤਾਰੀ ਜੋ ਪ੍ਰਬਲ ਨੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹਿਦਾਇਤ ਹੈ । ਫਿਰ ਅਗੱਲੀ ਆਇਤ ਵਿੱਚ ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬੰਦੇ ਮੇਰੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਤੇ ਇਸ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਜੇਕਰ ਉਹ ਖ਼ਾਲਸ ਹੋਕੇ ਮੈਂਥੋਂ ਮੰਗਣਗੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੈਂ ਵੀ ਕੁਬੂਲ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਦੁਆ ਕੁਬੂਲ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ । ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਸੋ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਆਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਆਰਨ ਲਈ ਜਤਨਾਂ ਨਾਲ ਦੁਆ ਵੀ ਮੰਗਣੀ ਹੋਵੇਗੀ । ਫਿਰ ਰੱਬ ਸਾਡੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਤੇ ਸਕੂਨ ਲਈ ਸਾਧਨ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੋਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ : ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨ ਕਰੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਦੁਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਨਮਾਜ਼ ਹੀ ਦੁਆ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੁਆ ਜੋ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਦ ਅਤੇ ਮਿਹਰ ਰਾਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੋਰ ਹੀ ਰੰਗ ਰੂਪ ਰਖਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਫ਼ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਉਹ ਆਨੰਦਮਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਉਹ ਰਹਿਮਤ ਨੂੰ ਖਿਚਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਚੁੰਭਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਉਹ ਇਕ ਮੋਤ ਹੈ ਪਰ ਅੰਤ ਨੂੰ ਜੀਉਂਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਕ ਤਿੱਖਾ ਤੁਫ਼ਾਨ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਨੂੰ ਬੇੜੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਉਸ ਨਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਵਿਸ਼ ਉਸ ਦਾ ਅਮ੍ਰਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸੋ, ਹਕੀਕੀ ਦੁਆ ਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਸਰ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ । ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਦੁਆ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਰਮਤਕਾਰ ਦਿਖਾਏਗਾ ਅਤੇ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਕ ਨੇਮਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ । ਦੁਆ ਖ਼ੁਦਾ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਦੁਆ ਨਾਲ ਰੱਬ ਅਜਿਹਾ ਨੇੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਨ ਤੁਹਾਡੇ ਨੇੜੇ ਹੈ । ਦੁਆ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨੇਮਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਪਾਕ ਤਬਦੀਲੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਦੁਆ ਇਕ ਅਕਸੀਰ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਸੋਨਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਕ ਪਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੰਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਧੋ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੁਆ ਨਾਲ ਰੂਹ ਪੰਘਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਵਹਿਕੇ ਉਸ ਦੇ ਦਰ'ਤੇ ਜਾ ਡਿਗਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਰੱਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ

ਵਿੱਚ ਖੜੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਕੂਅ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜੱਦੇ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਇਹ ਨਮਾਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਇਸਲਾਮ ਨੇ ਸਿਖਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰੂਹ (ਆਤਮਾ) ਦਾ ਖੜਾ ਹੋਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੱਬ ਖ਼ਾਤਰ ਹਰ ਇਕ ਔਕੂੜ ਨੂੰ ਝਲੱਟ ਤੇ ਹੁਕੁਮ ਮੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਪ੍ਰਕਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਰੁਕੂਅ (ਝੁਕਣਾ) ਕਰਨਾ ਅਰਥਾਤ ਝੁਕਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਰੱਬ ਵੱਲ ਝੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਰੱਬ ਲਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਜੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰ ਉੱਪਰ ਡਿਗੋਂਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਕਾ ਹੀ ਵਿਲੀਨ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਇਹੋ ਨਮਾਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਰੱਬ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਸ਼ਰੀਅਤ ਨੇ ਇਸਦਾ ਚਿਤਰ ਸਾਧਾਰਣ ਨਮਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਖਿਚੋਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸ਼ਰੀਰਕ ਨਮਾਜ਼ ਰੂਹਾਨੀ ਨਮਾਜ਼ ਵੱਲ ਆਕ੍ਰਸ਼ਤ ਹੋਵੇ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਸੋ, ਇਹ ਉਹ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਆਵਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਖੀਏ । ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਇਬਾਦਤ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਨਾਲ ਵੀ ਲਾਭਵੰਤ ਹੋਈਏ ਅਤੇ ਦੁਆਵਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਦੇਖੀਏ । ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਇਹਨਾ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਆਪਣੀਆਂ ਫ਼ਰਜ਼ ਇਬਾਦਤਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਫ਼ਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲਸ ਹੋਕੇ ਰੱਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਆਹਜ਼ਰਤ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਰੰਭਕ ਅਸ਼ਰਾ (ਪਹਿਲੇ ਦੱਸ ਦਿਨ) ਰਹਿਮਤ ਦਾ ਹੈ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਅਸ਼ਰਾ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਮੁਜਬ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਅਸ਼ਰਾ ਨਰਕ ਦੀ ਅੱਗ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦੁਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਕੀਕੀ ਅਬਦ (ਇਬਾਦਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਅਪਣੀ ਰਹਿਮਤ ਅਤੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਚਦੌਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਏ ਅਤੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਲਾਭਵੰਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਈਏ । ਇਹਨਾ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਮਾਤ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਨ । ਰੱਬ ਅਹਮਦੀਅਤ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਆਤੰਕ ਉਹਨਾਂ'ਤੇ ਪਰਤਾਏ । ਉਮੱਤੇ ਮੁਸਲਿਮਾ ਲਈ ਵੀ ਦੁਆ ਕਰਨ ਕਿ ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇ । ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਮਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ, ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਵੀ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ'ਤੇ ਵੀ ਦੁਆ ਕਰੋ, ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਰੱਬ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਅਕਲ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਬੱਚ ਸਕਣ ।

ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਦੋ ਮਰਹੂਮਾਂ, ਮੁਕਰੱਮ ਡਾਕਟਰ ਤਾਹਿਰ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਹਮਦ ਸਾਹਬ ਸਪੁੱਤਰ ਅਰਸ਼ਦੁਲੱਹ ਭੱਟੀ ਸਾਹਬ ਮਰਹੂਮ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਇਫ਼ਤਿਖ਼ਾਰ ਅਹਮਦ ਸਾਹਬ ਸਪੁੱਤਰ ਡਾਕਟਰ ਖਵਾਜਾ ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਮਦ ਸਾਹਬ ਮਰਹੂਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਦਗੁਣਾ ਨੂੰ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੁਮਏ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਦੇ ਬਾਦ ਜਨਾਜ਼ਾ ਗ਼ਾਇਬ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ।

★★★★ ਖ਼ੁਤਬਾ ਸਾਨੀਆ ★★★★★

Khulasa Khutba Jumma 10.05.2019

Delivered By : Hadhrat Khalifatul Masih Vth (atba)

Summarized by : Majlis Ansarullah Bharat

Tarnslated by : Shamshad Ahmad Eden, from Punjabi Desk

From : Nazarat Nashr-o-Isha'at Qadian-143516, Distt. Gurdaspur, Punjab (INDIA)

Toll Free Shoba Noorul Islam-1800-3010-2131